Πρὸς Τίτον

Παῦλος, δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ $\mathbf{1}$ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν $\mathbf{2}$ ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ἐφανέρωσεν δὲ καιροῖς $\mathbf{3}$ ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὁ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, Τίτῷ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν: χάρις, ἔλεος, έἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρός, καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν¹³ κατέλιπόν¹⁴ σε ἐν Κρήτη,¹⁵ ἴνα τὰ λείποντα¹⁶ ἐπιδιορθώση,¹⁷ καὶ 5 καταστήσης¹⁸ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην:¹⁹ εἴ τίς ἐστιν 6 ἀνέγκλητος,²⁰ μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορία²¹

¹ ἐκλεκτός, chosen, elect. ² ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ³ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ ἀψευδής, unable to lie, truthful. ⁶ κήρυγμα, τος, τό, proclamation, preaching. ⁷ ἐπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment. ⁸ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁰ γνήσιος, genuine, true. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹³ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ¹⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁵ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁶ λείπω, leave, leave behind. ¹⁷ ἐπιδιορθόω, set right, correct in addition. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute. ¹⁹ διατάσσω, command, give orders to. ²⁰ ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ²¹ κατηγορία, ας, ἡ, accusation, charge.

Πρὸς Τίτον 1:7

ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς θεοῦ 7 οἰκονόμον: μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, αλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σωφρονα, δίκαιον, σοιον, εἐγκρατῆ, άντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ῷ 9 καὶ παρακαλεῖν ἐν τῆ διδασκαλία τῆ ὑγιαινούση, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. δίναιον αλλα ἐλέγχειν. δίναιον ἀντιλέγοντας ἐν τῷ διδασκαλία τῆ ὑγιαινούση, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. δίναιον δίναιον ὁριαινούση ἐλέγχειν. δίναιον δίναιον ὁριαινούση ὁρι

Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ 10 ἐκ περιτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν: ά οἴτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν, δ 11 διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. Εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος 12 αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Η 13 μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ^{36} ἵνα

¹ἀσωτία, ας, ἡ, dissipation, debauchery. ²ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ³ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ⁴ἀνέγκλητος, above reproach, blameless. ⁵οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ⁶αὐθάδης, self-willed, stubborn. ⊓ὀργίλος, inclined to anger, quick tempered. πάροινος, ου, ὁ, addicted to wine, drunken. πλήκτης, ου, ὁ, bully, contentious person. ¹¹ αἰσχροκερδής, greedy of base gain, avaricious. ¹¹ φιλόξενος, hospitable. ¹² φιλάγαθος, loving what is good. ¹³ σώφρων, self-controlled, sensible. ¹⁴ ὅσιος, righteous, pious. ¹⁵ ἐγκρατής, self-controlled, disciplined. ¹⁶ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ¹⁻ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹8 ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁰ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁰ ἐλέγχω, convict, reprove. ²¹ ματαιολόγος, ου, ὁ, talking idly, and empty talker. ²² φρεναπάτης, ου, ὁ, deceiver, misleader. ²³ μάλιστα, especially, most of all. ²⁴ ἐπιστομίζω, silence, stop the mouth. ²⁵ ἀνατρέπω, overturn, upset. ²⁶ αἰσχρός, shameful, base. ²² κέρδος, ους, τό, gain, profit. ²² χάριν, in favor of, for the pleasure of. ²⁰ Κρής, ητός, ὁ, Cretan. ³⁰ ἀεί, always, ever. ³¹ ψεύστης, ου, ὁ, liar, deceiver. ³²γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ³³ ἀργός, inactive, idle. ³⁴ ἀληθής, true, unconcealed. ³⁵ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ³⁶ ἀποτόμως, severely, rigorously.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 1:14

ύγιαίνωσιν¹ ἐν τῆ πίστει, μὴ προσέχοντες² Ἰουδαϊκοῖς³ μύθοις,⁴ καὶ ἐντολαῖς 14 ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων⁵ τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν καθαρὰ' τοῖς καθαροῖς:6 15 τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν:6 ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν¹0 εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις 16 ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ¹1 ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.¹3

Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῆ ὑγιαινούση διδασκαλία: πρεσβύτας νηφαλέους 2 εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῆ πίστει, τῆ ἀγάπη, τῆ ὑπομονῆ: 3 πρεσβύτιδας ὁσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, ἱνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας ^{27} Φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἁγνάς, οἰκουρούς, ἱ ἀγαθάς, 5

¹ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ²προσέχω, take head of, attend to. ³ Ἰουδαϊκός, Jewish, Judaic. ⁴ μῦθος, ου, ὁ, fable, myth. ⁵ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁶ καθαρός, clean, pure. ⁻ μιαίνω, stain, defile. ễ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁰ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹¹ ὁμολογέω, confess, profess. ¹¹ βδελυκτός, abhorrent, detestable. ¹² ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹³ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁴ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ¹⁵ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ¹⁶ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ¹⁻ νηφαλέος, sober, temperate. ¹8 σεμνός, honorable, dignified. ¹⁰ σώφρων, self-controlled, sensible. ²⁰ πρεσβύτις, ιδος, ἡ, older woman, elderly lady. ²¹ ὡσαύτως, likewise. ²² κατάστημα, τος, τό, behavior, demeanor. ²³ ἱεροπρεπής, reverent. ²⁴ δουλόω, enslave, bring under subjection. ²⁵ καλοδιδάσκαλος, teaching what is good. ²⁶ σωφρονίζω, encourage, advise. ²² νέος, new, young. ²8 φίλανδρος, love for a husband. ²९ φιλότεκνος, loving one's children. ³⁰ ἀγνός, pure, holy. ³¹ οἰκουρός, housekeeper.

Πρὸς Τίτον 2:6

ύποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται: 6 τοὺς νεωτέρους ωσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν: περὶ πάντα σεαυτὸν 7 παρεγόμενος τύπον καλών ἔργων, ἐν τῆ διδασκαλία ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ^{8} ἀφθαρσίαν, ^{9} λόγον ὑγιῆ, ^{10} ἀκατάγνωστον, ^{11} ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ^{12} 8 ἐντραπῆ, $^{^{13}}$ μηδὲν ἔχων περὶ ἡμῶν λέγειν φαῦλον. $^{^{14}}$ Δούλους ἰδίοις δεσπόταις $^{^{15}}$ 9 ύποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους ^{16} εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, ^{17} μὴ 10νοσφιζομένους, ε άλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους άγαθήν, ενα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος 10 ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν 11 ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη 22 γὰρ ἡ 11 χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος ^{23} πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ^{24} ἡμᾶς ἵνα, 12 άρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν ^{25} καὶ τὰς κοσμικὰς ^{26} ἐπιθυμίας, σωφρόνως ^{27} καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς $\frac{29}{3}$ ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν 13 μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος τοῦ καὶ σωτῆρος τοῦ καὶ σωτῆρος τοῦ καὶ σωτῆρος τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος τοῦ καὶ σωτῆρος τ

¹νέος, new, young. ²ὡσαύτως, likewise. ³ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁴παρέχω, offer, afford. ⁵ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁶ διδασκαλία, ας, ἡ, teaching, doctrine. ⁻ ἀδιαφθορία, ας, ἡ, incorruptibility, soundness. ⁸ σεμνότης, ητος, ἡ, seriousness, dignity. ⁹ ἀφθαρσία, ας, ἡ, incorruptibility, immortality. ¹¹ ὑγιής, whole, healthy. ¹¹ ἀκατάγνωστος, beyond reproach, uncondemned. ¹² ἐναντίος, opposite, hostile. ¹³ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁴ φαῦλος, worthless, bad. ¹⁵ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ¹⁶ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁻ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹² νοσφίζω, rob, set apart. ¹⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁰ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ²¹ κοσμέω, adorn, put into order. ²² ἐπιφαίνω, appear, shine. ²³ σωτήριος, saving, bringing salvation. ²⁴ παιδεύω, teach, educate. ²⁵ ἀσέβεια, ας, ἡ, ungodliness, impiety. ²⁶ κοσμικός, earthly, worldly. ²⁻ σωφρόνως, soberly, sensibly. ²৪ δικαίως, righteously, justly. ²ց εὐσεβῶς, in a godly manner, piously. ³⁰ προσδέχομαι, receive, wait for. ³¹ ἐπιφάνεια, ας, ἡ, appearance, appearing.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 2:14

ήμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ 14 πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίση ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε⁵ μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδείς σου 15 περιφρονείτω.

Υπομίμνησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς 3 πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, 2 ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ήμεν 3 γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, άπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακία καὶ φθόνω διάγοντες, στυγητοί, 3 μισοῦντες ἀλλήλους. Ότε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία 3 ἐπεφάνη τοῦ 4

¹λυτρόω, ransom, liberate. ²ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ³περιούσιος, chosen, special. ⁴ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁵ὲλέγχω, convict, reprove. ⁶ἔπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment. ⊓περιφρονέω, disregard, look down on. δύπομιμνήσκω, remind, remember. ηπειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ¹¹ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹¹ ἄμαχος, uncontentious, peaceable. ¹² ἐπιεικής, yielding, gentle. ¹³ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹⁴πραΰτης, mildness, gentleness. ¹⁵ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ¹⁶ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹² δουλεύω, serve, am a slave. ¹⁵ ἡδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ¹⁰ ποικίλος, varied, manifold. ²⁰ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ²¹ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ²² διάγω, spend one's life, live. ²³ στυγητός, hateful, loathsome. ²⁴χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ²⁵ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ²⁶ ἐπιφαίνω, appear, shine.

Πρὸς Τίτον 3:5

σωτήρος ήμων θεού, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνη ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, 5άλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ^{2} ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ ^{3} παλιγγενεσίας ^{4} καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ὰγίου, οδ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ 6 χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῆ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι ^δ 7 γενώμεθα κατ' έλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων 8 βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ΐνα φροντίζωσιν αλών ἔργων προΐστασθαι οί πεπιστευκότες θεῷ. Ταῦτά ἐστιν τὰ καλὰ καὶ ἀφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις: 9 μωρὰς ^{13} δὲ ζητήσεις ^{14} καὶ γενεαλογίας ^{15} καὶ ἔρεις ^{16} καὶ μάχας ^{17} νομικὰς ^{18} περιΐστασο: ^{19} εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς ^{20} καὶ μάταιοι. ^{21} Αἱρετικὸν ^{22} ἄνθρωπον μετὰ 10μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν ^{23} παραιτοῦ, ^{24} εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ^{25} ὁ τοιοῦτος, 11καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος.26

¹σωτήρ, ἥρος, ὁ, savior, deliverer. ²ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ³λουτρόν, οῦ, τό, bath, washing. ⁴παλιγγενεσία, ας, ἡ, renewal, rebirth. ⁵ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, renewal, renewing. ⁶ἔκχέω, pour out, shed. ⁷πλουσίως, richly, abundantly. ⁸κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁹διαβεβαιόομαι, speak confidently, insist. ¹⁰φροντίζω, be intent on, be careful about. ¹¹προΐστημι, rule. ¹²ὡφέλιμος, useful, profitable. ¹³μωρός, foolish, stupid. ¹⁴ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy. ¹⁵γενεαλογία, ας, ἡ, genealogy. ¹⁶ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ¹⁷μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ¹⁸νομικός, pertaining to the law. ¹⁹περιΐστημι, stand around, avoid. ²⁰ἀνωφελής, unprofitable, useless. ²¹μάταιος, vain, useless. ²²αίρετικός, factious, causing division. ²³νουθεσία, ας, ἡ, admonition, instruction. ²⁴παραιτέομαι, make excuse, refuse. ²⁵ἐκστρέφω, turn aside, pervert. ²⁶αὐτοκατάκριτος, self-condemned.

Byzantine NT Πρὸς Τίτον 3:12

Όταν πέμψω Άρτεμᾶν¹ πρός σε ἢ Τυχικόν,² σπούδασον³ ἐλθεῖν πρός με εἰς 12 Νικόπολιν:⁴ ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.⁵ Ζηνᾶν⁶ τὸν νομικὸν⁻ καὶ 13 Ἀπολλώ⁵ σπουδαίως³ πρόπεμψον,¹⁰ ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.¹¹ Μανθανέτωσαν¹² 14 δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι¹³ καλῶν ἔργων προΐστασθαι¹⁴ εἰς τὰς ἀναγκαίας¹⁵ χρείας, ἵνα μὴ ὧσιν ἄκαρποι.¹6

Άσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας τη ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ Άρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, Artemas. ² Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ³ σπουδάζω, hasten, be eager. ⁴ Νικόπολις, εως, ἡ, Nicopolis. ⁵ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ⁶ Ζηνᾶς, ᾶν, ὁ, Zenas. ⁷ νομικός, pertaining to the law. ⁸ Άπολλως, ὁ, Apollos. ⁹ σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁰ προπέμπω, send before, send forth. ¹¹ λείπω, leave, leave behind. ¹² μανθάνω, learn, ascertain. ¹³ ἡμέτερος, our, our own. ¹⁴ προΐστημι, rule. ¹⁵ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁶ ἄκαρπος, unfruitful, barren. ¹⁷ φιλέω, love, kiss.